

RPD 208 – Sosyal Psikoloji

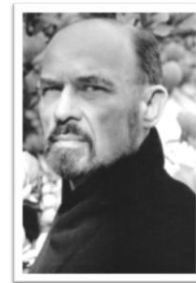
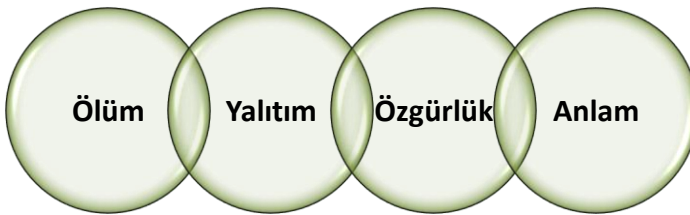
VII. Varoluşçuluk ve Varoluşçu Psikoloji (Existentialism and Existential Psychology)

Doğan Kökdemir, PhD

dogan@kokdemir.info

<http://www.kokdemir.info/courses/rpd208>

Varoluşsal Kaygılarımız

Irvin Yalom
1931 -

1. Bu tür kaygıların beni yönetmesine izin vermiyorsam da bu bir sorun mudur? *Ben sadece hayatımı yaşıyorum.* Hergün bunları düşünüyorum değilim.
2. Tanrının varlığına inanan birisi olarak neden bu tür kaygılar duyayım ki?
3. Bu kaygılardan çok bunalan bir insan, kaçmak, kurtulmak için en kestirme neler yapabilir?

Being-in-the-World | Varolmak

Being-in-the-world kişinin ve onun dünyasının hem nesne hem de özne olarak bütünlüğünü / birlikteliğini vurgular.

Pek çok insan **kaygı (anxiety)** ve **umutsuzluk (despair)** hissederek ve varoluşçulara göre bunun temel nedeni kişinin kendisinden, diğerlerinden ve yaşadığı dünyadan **yabancılaşmasıdır (alienation)**.

Yabancılaşma üç temel şekilde ortaya çıkabilir:

- (1) Doğadan uzaklaşma
- (2) Anlamli kişilerarası ilişkilerin eksikliği
- (3) Kişinin kendi otantik benliğinden uzaklaşması.

Umwelt → *Nesneler ve şeyler* dünyası. Biz farkında olmasak bile çevremizde varolan her şey bu grubun içindedir.

Mitwelt → İnsanların oluşturduğu dünyadır. Her bir insanın kendi alt dünyası (otantik benliği) vardır ve aşk, örneğin, diğer insanın dünyadaki varoluşuna koşulsuz olarak saygı duymaktır.

Eigenwelt → Ben dünyasıdır. Kişinin kendisiyle olan ilişkisini temsil eder.

Nonbeing | Varolmamak

"... to grasp what it means to exist, one needs to grasp the fact that he might not exist..." – May (1958)

Varolmamanın tek yolu **ölüm** değildir; madde bağımlılığı, saldırganlık ve şiddet, *aşırı* cinsel aktivite... varolmama pratikleri olarak düşünülebilir. Belki daha da önemlisi, toplumsal kurallara ve normlara kör bir **uygunculuk (conformity)** varolmamanın en basit, en hızlı ve en ucuz yoludur.

Özgürlük, özgür seçim ve otantik benlik gibi kavramlar varolma açısından birincil derecede önemlidir.

The Tower of Nothingness
(c) Doğan Kökdemir

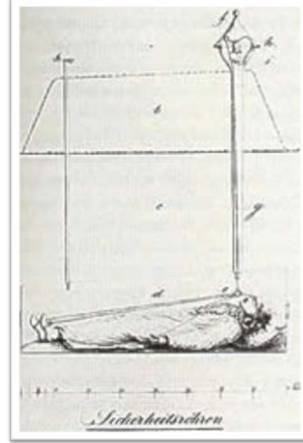
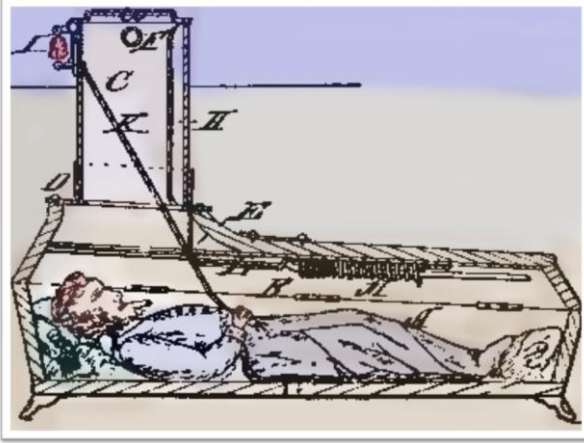
Temel Varoluş Sorusu

Bu dünyaya kendi isteğimle gelmedim ben;
Şaşkınlıktan başka şeyim artmadı yaşarken.
Kendi isteğimle de gidiyor değilim şimdi,
Niye geldik kaldık, niye gidiyoruz bilmeden.

Ömer Hayyam
(1048 – 1131)

Şu anda bu yansıya bakan,
yazılanları okuyan **herkes**
günün birinde ölecek...
istisna yok.

Ölü ya da Diri

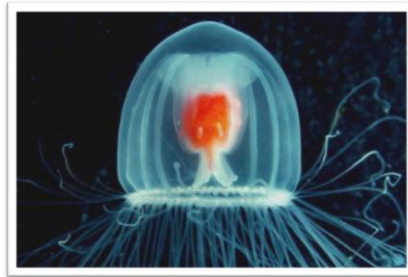

Coffin Bell-Pull Device

Hazır "İstisna" Demişken...

Turritopsis nutricula dünyanın tek "ölümsüz" canlısı olarak biliniyor. Normalde deniz anaları çoğalma işlemini gerçekleştirdikten sonra ölürlere ancak Turritopsis çoğalma işleminden sonra tekrar yetişkinlik öncesi faza geçiyor ve kendisini yeniliyor.

Caligula: Ölümün Ölümle Savaşı

Caligula by Albert Camus

- Caligula (M.Ö. 12 – 41) yılları arasında Roma İmparatoru olarak hüküm sürmüştür. Özellikle kızkardeşi Drusilla'ya olan aşkıyla bilinir.
- "İnsanlar ölür ve mutlu değillerdir." → absurd yaşam ve ölüme karşı bir isyan.
- hiçlik hissi → ölüm korkusu → yeni değerler oluşturma
- "... Dünya katlanılmazdır. Bu nedenle Ay'a, mutluluğa, ölümsüzlüğe, ya da herkese delice gelen ama bu dünyayı kurtaracak bir şeye ihtiyacımız var."
- "... Siz özgür değilsiniz. Ben özgürüm. ..."
- "Hala yaşıyorum!"
- seçkin / üstün bir intihar hikayesi

Absurd Yaşam

Savage Chickens

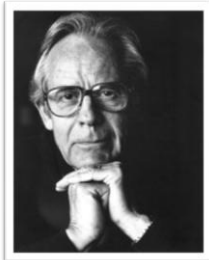
by Doug Savage

Devler Soğana Benzer

Kadere Meydan Okumak

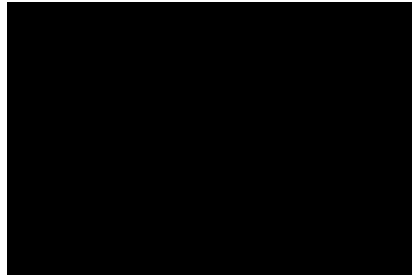
Rollo May
1909 - 1994

Rollo May **kaderimize** meydan okumamızı, **özgürlüğümüze** sahip çıkamamız ve hem kendi içimizde hem de diğer insanlarla olan ilişkilerimizde **otantik** olmamızı öneriyor.

"... İngilizce okutmanı olarak Yunanistan'a, Polonya'ya, Avusturya'ya ve Türkiye'ye yaptığım yolculuklardan sonra anladım ki **ne kadar çok çalışıyorsam o kadar az etkin oluyorum...**"

"... Kendimi o kadar hasta ve yorgun hissediyordum ki, eğitim vermeye devam edebilecek enerjiyi toplayabilmek için 2 hafta yatmam gerekiyordu... **Hayatımda yanlış giden bir şeyler vardı...** Yaşamım için **yeni amaçlar ve hedefler** bulmak ve eski, ahlaki bir o kadar da katı olan **varoluşumdan** uzaklaşmam gerekiyordu..."

Ben Bunu Seçiyorum!

Otantikliğin Önündeki Engel

**“Hell is other people!”
J. P. Sartre**